

גליון 12, 25 במרס 2009

מוכר את העבודה בנזיד עדשים

לאחר שהגזען ליברמן הסיר את התנגדותו לצירוף העבודה לממשלת נתניהו, פועל ברק בגלוי לצירוף מפלגת העבודה לקואליציה. הוא בכל מקרה בפנים.

לפי דרישתו של היו״ר אהוד ברק, מתכנס השבוע מרכז מפלגת העבודה לדון בהצעתו להצטרף לקואליציה בראשות נתניהו ובהשתתפות גזעני ״ישראל ביתנו״. בהצעת ברק להצטרפות לממשלת הימין הקיצוני תומכים בהתלהבות השרים בן אליעזר ושמחון, סגן השר וילנאי, ויו״ר ההסתדרות עופר עיני.

לפי פרסומים בתקשורת, המגעים בין ברק לנתניהו בדבר החבירה לממשלה נמשכים מאז נודעו תוצאות הבחירות. פרשנים מעריכים, כי אם מרכז מפלגת העבודה ידחה את ההצעה להיכנס לקואליציית נתניהו-ליברמן, ברק עצמו יצטרף אליה ויכהן בתפקיד שר הביטחון.

בראיונות לתקשורת הבהיר ברק, כי הוא רואה בהצטרפות לממשלה ״אינטרס של המדינה״, וכי בעצם לא דרש מנתניהו כל שינוי בקווי היסוד, שסוכמו בין הליכוד לבין ליברמן. בתשובה לשאלה, מדוע לא דרש מנתניהו את מה שדרשה ציפי לבני, יו״ר קדימה – להסכים לעקרון של ״שתי מדינות לשני העמים״, השיב ברק, כי העבודה אינה מפלגת שמאל, אלא מפלגת מרכז...

הדרישה של ברק ממפלגתו לזחול פנימה לממשלת נתניהו עוררה את הזעם של הרוב בסיעת העבודה בכנסת. חברי כנסת בסיעה, וביניהם - אופיר פינס-פז, שלי יחימוביץ׳, עמיר פרץ, דניאל בן סימון ואיתן כבל (המכהן כמזכ״ל המפלגה) התבטאו בחריפות נגד ההצעה והאשימו את ברק ברדיפה אחר כסא על חשבון הרס המפלגה.

העימות הפנימי סביב שאלת ההצטרפות לממשלת נתניהו-ליברמן יוביל, ככל הנראה לפילוג בין ברק ותומכיו לבין מתנגדי ההסתפחות לימין הקיצוני.

שאלת ההצטרפות לקואליציית נתניהו-ליברמן היא אכן שאלה פוליטית עקרונית, שכן משמעותה – מתן הכשר למדיניות השוללת כל נסיגה מהשטחים הכבושים, הדוגלת בהרחבת ההתנחלויות, והמציבה כמטרה את ״חיסול החמאס״ באמצעים צבאיים ואת החרפת המצור על עזה. זה מתן הכשר למדיניות הטרנספר ו״מבחן הנאמנות״ של ליברמן ולמדיניות הניאו-ליברלית הקיצונית של נתניהו.

זו גם שאלה עקרונית לגבי מטרותיה של מפלגת העבודה, מקומה במפה הפוליטית ועתידה. ״אהוד ברק עשה הכל בדרך לחיק החם של הקואליציה: נפגש עם נתניהו בלילה והכחיש את המגעים בבוקר. הרגיע את כבל אחד הצהריים והפר את מילתו לפנות ערב. פירק את העבודה לרסיסים לאחר הבחירות ולרסיסים קטנים עוד יותר בשערי משרד הביטחון. בבחירות הבאות, קדימה תהיה האלטרנטיבה השלטונית היחידה, אם לא תתפצל בעצמה״ (יוסי ורטר, ״הארץ״, 20.3).

אפשר להבין את מתנגדי ההצטרפות מקרב הנהגת העבודה, המעלים נימוקים פוליטיים והמזהירים, שהצטרפות כזאת תחסל סופית את מפלגת העבודה. אך בכל זאת מתבקשת השאלה:

האם חתירתו של ברק להסתפחות לקואליציית נתניהו-ליברמן אינה המשך ישיר לעמדותיו המדיניות, השוללות אפשרות להגיע להסכם שלום עם הרשות הפלסטינית, ולמדיניות הכוח, שבאה לידי ביטוי שוב במלחמת עזה על פשעיה?

גם תחת הנהגתו של ברק וגם תחת הנהגתו של עמיר פרץ, מפלגת העבודה השילה מעצמה בעקביות כל סממן סוציאל-דמוקרטי, כל מדיניות חליפית של שלום תמורת שטחים, כל חתירה לצמצום פערים חברתיים ולבלימת ההפרטה. עמיר פרץ היה שר הביטחון של מלחמת לבנון השנייה; אהוד ברק היה שר הביטחון של מלחמת עזה – שתי מלחמות תוקפניות, הרסניות, שלא הביאו ביטחון ולא פתרו שום בעיה, אך שירתו היטב את מדיניותו הכוחנית והגזענית של הימין הקיצוני.

מאלה במפלגת העבודה, שקצה נפשם במופע הדבקות בכסא המיניסטריאלי, שמציג ברק, שרואים עצמם נמנים עם מחנה השלום והשמאל – מצופה שיעשו מעשה ויתנו יד לכינונו בישראל של שמאל חדש, פלורליסטי, החותר לשלום צודק, לחברה צודקת, ולשוויון אמיתי לאזרחים הערבים.

תמר גוז'נסקי

תקציב 2009 של עיריית ת"א-יפו:

בסימן של התנכרות, אפליה וקיצוצים

ישיבת מועצת העיר ת״א-יפו בנושא אישור התקציב לשנת 2009, שנערכה בשבוע שעבר, מלמדת על גישתה האנטי-חברתית והאנטי-סביבתית של העירייה. סיעת ״עיר לכולנו״ התנגדה לתקציב והעלתה הסתייגויות עקרוניות לקיצוצים המוצעים בתקציב העירייה, בדגש על התנגדות לקיצוצים בחינוך, ברווחה, בחברה ובאיכות הסביבה. ״עיר לכולנו״ שמה דגש בצורך לספק דיור בר השגה ולתמוך בדרום העיר המופלה לרעה.

יו״ר הסיעה בפועל, **אהרון מדואל**, אמר בדיון: ״עיריית ת״א-יפו היא גוף מנותק, החף מהתייחסות לבעיות הקשות העומדות על הפרק בנושאים הסביבתיים ובהשלכות המשבר הכלכלי החמור. האפליה הקבועה והמובנית של הדרום לעומת הצפון מוצאת את ביטוייה המלא בתקציב 2009. ת״א-יפו היא העיר עם הפערים הגדולים ביותר בארץ בין השכונות השונות, הנמצאות בקטבים שונים לחלוטין מבחינת השקעות העירייה. התקציב הנוכחי משמר את הפער ואף מגדילו. ערב חגיגות המאה, היינו מצפים כי העירייה תשקיע ככל יכולתה בסגירת הפער״.

הסיעות ת״א אחת, הליכוד, מרצ, רוב העיר, הירוקים, לתת לחיות, צדק חברתי והגימלאים, החברות בקואליציה, הצביעו נגד הבטחותיהן לבוחרים שלהן, למרות שמרבית ההסתייגויות לתקציב, שהעלתה ״עיר לכולנו״, נוגעות באופן ישיר למצען של סיעות אלו.

בין הקיצוצים, ש״עיר לכולנו״ התנגדה להם: קיצוץ של 100 אלף שקלים בתוכנית למניעת סמים; קיצוץ של 200 אלף שקלים בתקציב החינוך המיוחד; קיצוץ של 250 אלף שקלים בהסעות ילדים של אוכלוסיות מוחלשות; קיצוץ של 560 אלף שקלים בתמיכה בארגוני הספורט.

״עיר לכולנו״ דרשה לתקצב 11 מיליון שקלים להקמת תיכון עיוני בקהילה, שייתן מענה לתלמידי שכונות התקווה וכפר שלם. כיום אין תיכון עיוני בשכונות האלו, והתלמידים נאלצים לנסוע לתיכונים במרכז העיר ובצפונה. את המימון הציעה ״עיר לכולנו״ להשיג על חשבון תקציב זהה, שהוקצה לכבישים ולמחלפים.

"תן היתר בניה ולא צווי הריסה"

בשבוע האחרון גברה המחאה הציבורית על החלטת עיריית ירושלים להרוס את שכונת בוסתן במזרח ירושלים, ולהקים במקומה גן ארכיאולוגי.

עשרות מפגינים השתתפו ב-20.3 במשמרת מחאה מול ביתו של ראש עיריית ירושלים, ניר ברקת. המפגינים נשאו שלטים הקוראים לאפשר לתושבי מזרח ירושלים לבנות את בתיהם, שרו שירים בגנות הריסות הבתים, וקראו: ״ראש העירייה, במקום דחפורים, תן היתרי בנייה״. כן חילקו המפגינים לתושבי בית הכרם ״צווי הריסה״ דוגמת אלה המחולקים במזרח העיר, בצירוף הסבר על מדיניות העירייה בשכונת בוסתן. שוטרים עיכבו לחקירה את יובל דרייר שילה, פעיל חד״ש, ששוחרר כעבור שעתיים. מלשכתו של ח״כ דב חנין (חד״ש) שעודכן בפרטי המקרה, נמסר כי מדובר במעצר שווא, המעיד על שיקולים פוליטיים פסולים.

במוצ״ש, 21.3, נמשכה המחאה, ועשרות פעילים הצמידו ״צווי הריסה״ לכאלף בתים בירושלים המערבית.

פגיעה באסירים לא תחזיר את גלעד

בשבוע שעבר פגשתי את משפחת שליט במאהל המחאה בירושלים, וראיתי אנשים מודאגים וחרדים לגורל בנם.

רוב הציבור הישראלי ציפה, שהפרשה הקשה של חטיפת גלעד שליט תבוא לקיצה. אך ציפייה זו נחרבה, כאשר הממשלה דחתה שוב את הדרישה לשחרור אסירים פלסטינים, הידועה מאז חטיפתו של גלעד שליט.

ממשלת אולמרט נכשלה בהחזרתו של גלעד שליט. הדרך היחידה להחזיר את שליט למשפחתו, כפי שהיה גם לגבי שבויים בעבר, היא בהידברות ובהגעה להסכם בדבר חילופי שבויים ואסירים. אך בשלוש השנים האחרונות, פעם אחר פעם, ממשלת אולמרט העדיפה את דרך הכוח על פני דרך ההידברות וההסכם.

כך עשתה גם מיד לאחר חטיפת אהוד גולדווסר ואלדד רגב, כשהעדיפה לצאת למלחמת לבנון השנייה ולדחות בחודשים ארוכים ויקרים את מסלול ההידברות. למרבה הצער זה מה שקורה פעם נוספת עכשיו.

הפעם בוחרת הממשלה להפעיל את כוחה נגד אסירים פלסטינים, המוחזקים בבתי סוהר ישראלים. פגיעה בזכויות בסיסיות היא אמצעי זמין, אבל גם מסוכן מאוד. זו תחילתו של מדרון חלקלק, המוביל את ישראל למקומות איומים. שלילת זכויות האדם מאסירים מאפיינת משטרים אפלים. איננו רוצים שישראל תידרדר לשם.

ומעבר לכל – פגיעה באסירים ובזכויות האדם הבסיסיות שלהם לא תועיל לגלעד שליט. דרך הכוח והנקמה רק מעמיקה את השנאה ועלולה להוביל לסחרור נוסף במעגל האיבה. צעדים מתלהמים לא יסתירו את כישלון הממשלה בהחזרת גלעד שליט לחיק משפחתו. את המשימה הזו ניתן להשיג רק בדרך אחרת - דרך של הידברות והגעה להסדר.

דב חנין

חד"ש ת"א: הזדמנויות חדשות

באסיפה של סניף תל-אביב של חד״ש (17.3) השתתפו כשבעים חברות וחברים. במהלכה סקר ח״כ דב חנין את המצב הפוליטי והחברתי ונערך דיון פתוח ומגוון, בו השתתפו רבים מחברות וחברי הסניף.

בדיון הודגשו ההזדמנויות החדשות להתרחבות פעילותה של חד״ש בקרב הציבור היהודי, והצורך בהרחבת פעילות הסניף למאבקי עובדים ולמאבקי דיור, שהיקפם גובר בעת האחרונה על רקע המשבר הכלכלי המחריף. כן הודגש הצורך בחיזוק עבודתה של חד״ש ת״א במסגרות משותפות יהודיות-ערביות ובמאבקים המתקיימים ברחבי הארץ, ובמיוחד במאבקים ביפו.

רבים ציינו את יתרונות חלוקת העבודה בסניף לקבוצות פעילות סביב תחומי מאבק: שותפות יהודית-ערבית; זכויות עובדים; קבוצה פמיניסטית שכבר החלה בפעילותה; פורום אדום ורוד שפעיל כבר כמה שנים; וזכויות דיור.

האסיפה בחרה בוועד סניף המונה 21 חברים, וביניהם - עשר נשים. בדיון הודגשה החשיבות שבפעילות דמוקרטית ושקופה של מוסדות חד״ש, ובמיוחד של ועד הסניף, על מנת לאפשר לפעילים השפעה אמיתית על החלטות הסניף.

יוני לבנה

אלפי ילדים ללא ביטוח בריאות

מדינת ישראל אשררה את אמנת האו"ם בדבר זכויות הילד המטילה על המדינות החתומות את האחריות, כי לא תישלל משום ילד, החי בתחומן, גישה לשירותי בריאות. למרות התחייבות זו, החלה גם על ישראל, חיים בארץ אלפי ילדים שאינם תושבים, אשר אינם זכאים לטיפול רפואי חינם, למעט במקרי חירום. בין הילדים האלה - ילדים של מהגרי עבודה, ילדי עולים מברה"מ לשעבר שמשרד הפנים מטיל ספק ביהדותם, ילדי פליטים ומבקשי מקלט ועוד.

לאחר מערכה ארוכת שנים שניהלה **תמר גוז'נסקי**, בעת שכיהנה כחברת כנסת בסיעת חד"ש, להכליל את הילדים האלה בביטוח הבריאות הקיים, הסכימה הממשלה רק להסדר מינהלי (שאינו חוק), אשר נכנס לתוקפו בפברואר 2001. לפי הסדר זה, הורים לילדים שאינם תושבים, רשאים לבטח את ילדיהם באופן פרטי במסגרת קופ"ח מאוחדת. הביטוח הזה מקנה לילד שאינו תושב סל שירותי בריאות, השווה לסל השירותים הניתן לילדים ישראלים. עם זאת, הסדר הביטוח מכיל סייגים, התניות וחסמים, וקודם כל הצורך לשלם עבורו, ולכן הוא הותיר אלפי ילדים בארץ ללא כל זכאות לשירותי בריאות.

לפי נתונים שהציגה קופ"ח מאוחדת, רק כ-1,700 ילדים שאינם תושבים מבוטחים בקופת חולים מאוחדת במסגרת הסדר זה. עמותת רופאים לזכויות אדם (רל"א) מציינת, כי המספר הזעום הזה מוכיח, כי ההסדר הקיים אינו ממלא את ייעודו, ואלפי ילדים עדיין שוהים בישראל ללא ביטוח רפואי כלל.

הסייגים של ביטוח הבריאות המיוחד

הנה כמה מהבעיות, הפוגעות בזכותם הבסיסית של ילדים שאינם תושבים לשירותי בריאות:

- ההסדר וולנטרי: הוא מבוסס על אחריות ההורים לרישום ולתשלום, ולא על זכותו של הילד לבריאות, זאת בניגוד לילדי ישראלים, אשר זכאים לשירותי בריאות במנותק מתשלום ורישום.
- נדרשת תקופת המתנה של שישה חודשים לזכאות לטיפול לילדים אשר לא נולדו בישראל – תנאי הפוגע באופן מיוחד בילדי פליטים ומבקשי מקלט.
- הביטוח אינו מכסה טיפול רפואי במקרה של מצב רפואי, שתחילתו עוד קודם לכניסה לישראל.
- הטיפול הרפואי מותנה בדרישת תשלום גבוהה - הדרישה מהווה חסם כלכלי בפני משפחות מהגרים. כמו כן, ההסדר נעדר מנגנון פטור או הנחה עבור הורים חסרי אמצעים.
- ילדים פלסטינים, החיים בישראל, אינם זכאים להיכלל בהסדר.
- ההסדר אינו מהווה מענה לקטינים השוהים בגפם בישראל ולכן אין מי שישלם עבורם את דמי הביטוח.

עתירת רל"א

בנובמבר 2007, שבה ודחתה ועדת השרים לענייני חקיקה הצעת חוק בעניין זה, שהפעם הגיש אותה ח"כ **דב חנין** (חד"ש). הצעת החוק נועדה לקבוע את זכאותם של ילדים הנמצאים בארץ ליהנות משירותי בריאות ללא קשר למעמדם החוקי של הוריהם וללא אפליה לעומת ילדים תושבי הארץ, זאת תוך הפעלת הסדרי ביטוח הדומים באופיים לביטוח ממלכתי. הצעת החוק נדחתה ע"י ועדת השרים בטענה, כי ההסדר הקיים הינו מספק, וכי ביטוח בריאות ממלכתי לילדים שאינם תושבים עלול לעודד "תיירות רפואית".

נוכח המצב הקשה של הילדים שאינם מבוטחים והסכנות האורבות לבריאותם, הגישה רל"א עתירה לבג"צ בדרישה להכללת כלל הילדים, השוהים בישראל, במסגרת ביטוח בריאות ממלכתי.

בשל מספרם הרב של הילדים שאינם מבוטחים, ממשיכה רל"א לקיים מדי שבוע מרפאה פתוחה, המיועדת לילדים חסרי מעמד. בשנת 2007 ביקרו במרפאה הפתוחה של רל"א 470 ילדים שאינם מבוטחים. ב- 2008 עמד מספר הילדים הלא מבוטחים שטופלו במרפאה על 340.

השאלה של הספקה שוויונית של שירותי בריאות לילדים היא שאלה עקרונית ומעשית. מדינת ישראל, בהציבה סייגים ומגבלות על שירותי בריאות לילדים שאינם תושבים, מטילה למעשה על ילדים את האחריות למעשים ולבחירות של הוריהם ונותנת הסכמתה לכך שתנאי חייהם, הקשים ממילא, של ילדי מהגרים יתבטאו גם באי-נגישותם לשירותי בריאות.

מפעלים קורסים, הממשלה אינה עושה דבר

גם לאחר הדיון בוועדת הכספים של הכנסת על הצלתו של המפעל **"עוף העמק"** (רמת ישי), הממשלה אינה מתערבת, ומניחה למפעל לקרוס.

נוכח העובדה, שחלק מהחוב של "עוף העמק" הוא לאגודות השיתופיות (קיבוצים ומושבים), שהם בעלי מניות בחברה, ואלה אינן מתכוונות לוותר עליו, ברור שלא יימצא לו קונה. בתנאים אלה, החליטה ההסתדרות הכללית להיכנס להליך משפטי, כדי לנסות ולהציל את המשחטה. ההסתדרות מעריכה, כי הסיכוי היחיד למכירת המפעל ולהמשך העסקה של 200 הפועלים הוא - הליך משפטי של כינוס נכסים.

מאחר שהבעלים של "עוף העמק" הם אגודה שיתופית, נפגשו נציגי ההסתדרות ונציגי ועד העובדים עם רשם האגודות השיתופיות במשרד התמ"ת, עו"ד אורי זליגמן, שבסמכותו להוציא צו פירוק לאגודה השיתופית, המחזיקה במשחטה. זליגמן דיווח בפגישה, כי מינה חוקר לבדיקת מצבה הכספי של האגודה, ובעקבות הדו"ח יחליט אם להוציא צו פירוק.

גם הניסיון למנוע את סגירתו של מפעל אחר בפריפריה – **"פרי הגליל"** שבחצור הגלילית, נתקל במחסומים בדמות הבנקים הנושים. זכי שלום, הבעלים של רשת "חצי חינם", שהודיע על כוונתו לרכוש את המפעל תמורת 230 מיליון שקל, הבהיר, כי אינו יכול לממשה, מאחר שהבנקים נסוגו מהסכמתם לממן חוב בסך 6 מיליון שקל של "פרי הגליל" לחברת רייז'.

אי-השלמת העסקה לרכישת "פרי הגליל" פוגעת קשות בפועלים, שאינם יודעים אם ימשיכו לעבוד, ובחקלאים, המגדלים את הירקות, אשר משמשים חומר גלם ל"פרי הגליל". לאחר שפורסמה העסקה לרכישת המפעל, החקלאים החלו בזריעת תירס, שהוא חומר הגלם העיקרי למפעל השימורים. אך משנודע, כי העיסקה הוקפאה, גם החקלאים הקפיאו את המשך הזריעה, והם מצפים שישולם להם החוב בסך 27 מיליון שקל, שחייב להם "פרי הגליל".

המשמעות של זריקת גט לח"כים ערבים

ח"כ אגבריה: "הרוב הגדול של האזרחים הערבים כבר נולד במדינת ישראל, אך אזרחותם וזכויותיהם נמצאות עדיין בסימן שאלה".

את נאום הבכורה שלו (16.3) פתח ח"כ **עפו אגבריה** (חד"ש) במובאה משירו של **נתן אלתרמן,** שהוקדש לתופיק טובי, אז חבר כנסת בסיעת מק"י. וכך כתב אלתרמן:

"ובכן: מי תופיק טובי? הוא חבר הכנסת/ הוא קומוניסט ערבי, בבית הנבחרים/ יושב הוא בזכות ולא בחסד.../ כבר עת אולי לזכור זאת, חברים/ ואין הוא חב בזה כל חוב על גודל הנפש/ ישיבתו היא חוק/ היא צו/ היא אלף-בית/ לא! אין הפרלמנט צריך ביד מונפת/ לזרוק לו מדי פעם את הגט..."

אגבריה ציין, כי למרות שחלף כבר יובל שנים מאז נכתבו המלים האלה, עדיין ישנם הרואים בו וביתר הח"כים הערבים משום מטרד, שיש לסלקו מבית הנבחרים. וישנם גם כאלה, הקוראים לגרש את האזרחים הערבים מהמדינה. עמדות אלה מבטאות את חולשתה של הדמוקרטיה הישראלית, המפלה לרעה את האזרחים הערבים ומשלימה עם תופעות של גזענות.

אגבריה קרא ללמוד לחיות יחד וליצור דו-קיום אמיתי, המבוסס על שוויון אמיתי, שפירושו גם שלום אמיתי. הוא תבע לשפר את מצבה של האוכלוסייה הערבית בתחומי התשתיות, אזורי התעשייה, ומערכות החינוך, הבריאות והתרבות, ולהשקיע בקליטת אקדמאים ערבים במגזר הציבורי ובתעשיות האזרחיות.

בפנותו לממשלה, קרא לה אגבריה לקבל החלטה אמיצה ולקדם משא-ומתן אמיתי לשלום עם הפלסטינים, לסיים את הכיבוש ולאפשר את כינונה של מדינה פלסטינית עצמאית, שבירתה – ירושלים המזרחית. השלום, הדגיש, הוא הערובה הטובה ביותר לביטחונה של ישראל.

מיכל האמוניה במפרץ חיפה

בהצעה לסדר היום (18.3), העלה ח"כ **דב חנין** (חד"ש) את הבעיה החריפה של מיכל האמוניה במפרץ חיפה. לפי תחקירים של הערוץ הראשון, אם ייפגע מיכל האמוניה, בשל אסון טבע או מסיבה ביטחונית - עלולים להיפגע באופן ישיר 100 אלף אזרחים ברדיוס של 13 ק"מ. מגביר את הסכנה לאזרחים קיומם של מתקנים מסוכנים נוספים באותו אזור.

חנין תבע מהממשלה לנהוג בהחלטיות, במטרה להרחיק מהציבור מתקנים מסוכנים לחייו ולבריאותו.

היום הלאומי למדע

בדיון שהוקדש ליום הלאומי למדע, העלה ח"כ דב חנין על נס את פועלו של אלברט אינשטיין, שיום הולדתו נבחר כיום המדע. אינשטיין, אמר חנין, היה מדען, הומניסט וסוציאליסט.

חנין הצביע על המשבר החמור, אליו נקלעו האוניברסיטאות והמחקר המדעי בישראל בעטיה של מדיניות ממשלתית, המקצצת בתקציבי ההשכלה הגבוהה. התקציב הממשלתי בחישוב לסטודנט ירד מ-37 אלף שקלים בשנת 1996 עד ל-27 אלף שקלים כיום. במקביל אין לאוניברסיטאות תקציבי מחקר, ולכן מדענים עוברים לחו"ל.

בסיום נאומו ביקר חנין בחריפות את המדיניות של הפרטת ההשכלה הגבוהה. הוא הציע לממשלה ללמוד מהניסיון של אוסטרליה, שבה הייתה מערכת מפוארת להשכלה גבוהה. בתחילת שנות ה-90, הובילה מדיניות ניאו-ליברלית להפרטה של האוניברסיטאות. התוצאה הייתה כה גרועה, שלפני שלוש שנים שינתה ממשלת אוסטרליה את מדיניותה מהקצה אל הקצה ושיקמה את המוסדות להשכלה גבוהה במימון ציבורי.

יורים ומתוודים

פעם, לאחר מלחמת לבנון הראשונה, סיפרו חיילים על זוועותיה, וכך נולד הביטוי "יורים ובוכים". התסריט הזה חזר על עצמו השבוע, כאשר היומון "הארץ" ובעקבותיו – כלי תקשורת אחרים, הביאו עדויות של חיילים על הריגתם של אזרחים פלסטינים ועל הרס ברוטלי במהלך מלחמת עזה.

החיילים, בוגרי המכינה הקדם-צבאית ע"ש רבין באורנים, סיפרו בשיחה שהתקיימה ב-13 בפברואר על תקריות, אשר במהלכן חיילים הרגו נשים וילדים, ועל השחתת רכוש של משפחות פלסטיניות, שבבתיהן התנחלו.

הנה כמה מהעדויות, כפי שפורסמו ב"הארץ" (20.3):

"בהתחלה ההגדרה הייתה להיכנס לתוך בית. היינו אמורים להיכנס עם רכב משוריין שנקרא 'אכזרית', לפרוץ לתוך הדלת התחתונה, להתחיל לירות בפנים ואז... אני קורא לזה לרצוח. בעצם היינו צריכים לעלות קומה-קומה וכל בן אדם שאנחנו מזהים, לירות בו".

"אחד הקצינים שלנו, מ"פ, ראה מישהי עוברת על איזה ציר, זקנה, מבוגרת. היא הלכה בטווח די רחוק, אבל מספיק כדי שתוכל להוריד את מי שאתה מזהה שם. אם היא חשודה, לא חשודה, לא יודע. בסוף הוא העלה אנשים לגג, כדי להוריד אותה עם הקלעים. מהתיאור של הסיפור הזה, פשוט הרגשתי שזה רצח בדם קר".

"המ"מ שחרר את המשפחה ואמר להם לקחת ימינה. אמא אחת ושני ילדים לא הבינו ולקחו שמאלה, ושכחו להודיע לקלע שעל הגג ששיחררו אותם וזה תקין והוא... אפשר להגיד שהוא פעל כמו שצריך, כמו שנתנו את ההוראות... הוא ירה בהם ישר, אני לא יודע אם הוא ירה לרגליים או משהו כזה, בכל אופן בסופו של דבר הוא הרג אותם".

"אצלנו הייתה הוראה באיזשהו יום – כל הציוד, כל הרהיטים, פשוט לנקות את כל הבית. זרקנו הכל דרך החלונות, כדי לפנות מקום. כל תכולת הבית עפה החוצה דרך החלונות".

בתגובה לתמליל השיחה, שהועברה לצה"ל, הודיע דובר צה"ל, כמה לא מפתיע, כי אין לו ידיעות התומכות באירועים המדוברים. הדובר גם אמר, שצה"ל יתחקר את האירועים "במידת הצורך". אין ספק, יהיו תחקירים של צה"ל. שהרי מה שהצבא והממשלה פוחדים ממנו באמת אינו דעת הקהל בישראל, אלא בית הדין הבינלאומי בהאג.

ניצחון השמאל בבחירות לנשיאות אל סלבדור

מאוריסיו פונס, נציג חזית פרבונדו מרטי, הוא עתה נשיא.

מאוריסיו פונס, מנהיג השמאל, זכה ב-52 אחוזים מהקולות בבחירות לנשיאות, שנערכו באל סלבדור (15.3). פונס ניצח את מועמד מפלגת השלטון השמרנית רודריגו אבילה, שזכה ב-48 אחוזים מהקולות. ועדת הבחירות המרכזית דיווחה, כי שיעור ההצבעה בבחירות היה גבוה ועמד על 67% מבעלי זכות הבחירה.

מאוריסיו פונס (49) הוא עיתונאי שעבד במשך שנים בחברת החדשות סי.אן.אן. הוא היה המועמד לנשיאות מטעם תנועת הגרילה לשעבר FMLN (חזית פרבונדו מארטי לשחרור לאומי).

הבחירות לנשיאות היו הפעם הראשונה, בה מפלגתו של פונס הדיחה את המפלגה השמרנית שהייתה בשלטון מאז סיום מלחמת האזרחים במדינה ב-1991. במלחמה ההיא העקובה מדם, שנמשכה 11 שנים, ואשר הסתיימה בהסכם שלום בתיווך האו"ם, נהרגו כ-70 אלף בני אדם.

"זהו ניצחון לאזרחים שהאמינו בתקווה והתגברו על הפחד. זהו הניצחון לכל תושבי אל סלבדור. המפלגה השמרנית עוברת כעת לאופוזיציה, אך עלינו להקשיב לקולה ולכבד אותה. זהו הלילה המאושר בחיי. אני רוצה להודות לכל הבוחרים שהצביעו לשינוי ולתקווה" - הכריז פונס בנאום הניצחון שלו.

לאחר פרסום התוצאות הראשונות, יצאו אלפים מתומכיו של פונס לרחובות הערים כשהם לבושים חולצות אדומות. הם קראו סיסמאות עידוד למנהיג השמאל ונשאו את דגלי מפלגתו.

לכל אורך מערכת הבחירות הוביל פונס בפער קטן, אולם הפער בסקרים צומצם בימים שקדמו ליום הבחירות, לאחר שאבילה, מפקד המשטרה לשעבר, הציג את יריבו כ"קומוניסט וכחבר קרוב של נשיא ונצואלה, הוגו צ'אבס".

עם ניצחון מפלגת השמאל בבחירות, מצטרפת אל סלבדור לשורת המדינות במרכז ובדרום אמריקה, בהן נבחרו ממשלות מתקדמות בשנים האחרונות: בוליביה, ניקרגואה, אקוואדור, ונצואלה ופראגוואי.

בוליביה: בעלי אדמות שניצלו עובדים - איבדו את אדמותיהם

איוו מוראלס, נשיא בוליביה, העביר בשבוע שעבר את הזכויות על אדמות חקלאיות מחמישה בעלי אדמות עשירים לפועליהם העניים.

מוראלס העביר לפועלים את האדמות, לאחר שהחוואים הואשמו בהעסקת הפועלים בתנאים של כמעט-עבדות. "כאן ובמעשה זה, אנו מתחילים במערכה נגד בעלי האדמות הגדולים בבוליביה" - הדגיש מוראלס.

חלוקת האדמות לפועלים החקלאיים נערכה שבוע לאחר שקבוצת איכרים חסרי חלקות משלהם החלה להשתלט על שטחים של בעלי אדמות גדולים, ובהם אדמותיו של סגן הנשיא לשעבר ויקטור הוגו קרדנאס.

שלושה מיליון בשביתה בצרפת

בשביתה הכללית, שנערכה בצרפת ב-19 במרס תחת הכותרת "יום פעולה", השתתפו שלושה מיליון עובדים וסטודנטים. השביתה זכתה בתמיכה רחבה של 74% מהנשאלים בסקרי דעת קהל, והיא מעידה על העמקת משבר האמון ביחס הציבור לנשיא סרקוזי ולממשלתו. בשביתה הכללית הקודמת, שנערכה ב-19 בינואר, נטלו חלק כשני מיליון בני אדם.

במרכז השביתה עמדו השלכות המשבר הכלכלי, הפיטורים והאבטלה, כמו גם ההתנגדות לרפורמות המיבניות שיזם סרקוזי במערכות החינוך והבריאות ובשוק העבודה. האיגודים המקצועיים מתריעים, כי יישום הרפורמות מגדיל את האבטלה ומעודד חברות לפטר עובדים, אפילו כאשר הן מרוויחות. כך, למשל, פיטרה חברת הדלק "טוטאל" כ-600 עובדים, למרות שרשמה בשנה שעברה רווח של 20 מיליארד דולר.

השובתים מחו גם על הכיוון המרכזי של ההתערבות הממשלתית נוכח המשבר הכלכלי: ממשלתו של סרקוזי מזרימה תקציבים במטרה להציל בנקים וכן מפעלים קורסים בתעשיית הרכב, אך מטילה את עול המשבר על העובדים.

במהלך החודשים האחרונים נערכו מאבקים בחברות רבות בצרפת נגד פיטורים. במפעל הצמיגים קונטיננטל, למשל, השליכו הפועלים ביצים על חברי ההנהלה, בעוד חבריהם קוראים יחד את הקריאה, שהפכה קריאת הקרב נגד פיטורים: "איננו ממחטות נייר", המכוונת למחות על היחס לפועלים כאל מוצרים חד-פעמיים בנוסח "השתמש וזרוק".

במהלך השנה האחרונה נערכו בצרפת מאבקים חשובים של עובדי הרפואה נגד סגירתם של בתי חולים קטנים; ושל תלמידים ומורים נגד הקיצוץ במספר המורים. בתחילת שנת הלימודים הנוכחית פוטרו 11 אלף מורים, ולפי התוכנית ייאבדו את מקום עבודת עוד 13,500 מורים בתחילת שנת הלימודים הבאה.

ל"יום הפעולה" היו שותפים גם איגודים מקצועיים וגם ארגונים של סטודנטים ומרצים. 60 אלף סטודנטים ומרצים השתתפו בהפגנות, כשהם מדגישים את התנגדותם לרפורמות בחינוך, שיזם סרקוזי. רפורמות אלה נועדו לתת בידי הנהלות האוניברסיטאות סמכויות רחבות יותר לפיקוח על עבודת המרצים. המפגינים מאשימים את סרקוזי בניסיון לפגוע בחופש האקדמי.

חוגי השלטון בצרפת חוששים, כי השילוב של מחאת האיגודים המקצועיים ושל מחאת הסטודנטים יוביל לפיצוץ חברתי, הדומה למרד של שנת 1968. לכן כינס סרקוזי נציגים של האיגודים המקצועיים, הממשלה והעסקים. סרקוזי גם הכריז על הקלות מס במטרה לעודד פעילות כלכלית.

מנהיגי האיגודים המקצועיים תובעים להמיר את הטבות המס בהשקעה ממשלתית בהכשרה מקצועית ובקידום מישרות "ירוקות" בענף האנרגיה החלופית.

גבול להפרטה: בג"ץ על בתי הסוהר

בית המשפט הגבוה לצדק הוציא (18.3) צו ביניים, האוסר על פתיחת בית הסוהר הפרטי הראשון, אשר נבנה באזור באר-שבע. צו הביניים הוצא במסגרת דיון, המתמשך כבר ארבע שנים, בעתירה נגד הפרטת שירותי הכליאה, שיזמה הממשלה.

בשנים האחרונות מתנהל מאבק ציבורי חשוב בנושא ההפרטה של בתי הסוהר. טענות המתנגדים להפרטה רבות, בין היתר: הדאגה לזכויות האסירים, לזכויות הסוהרים כשכירים, למערך שיקום האסירים ולשלום הציבור. מחקרים שעקבו אחר ניסיונות מקבילים בעולם להפריט את שירותי הכליאה הראו כשלון צורב בכל אחד מהמישורים האלה.

ח"כ **דב חנין** (חד"ש) הוא שותף למערכה נגד הפרטת בתי הסוהר. הוא נמנה עם יוזמי הצעת החוק שנועדה לאסור על הפרטת שירותי הכליאה בישראל. בעקבות סיכול הצעת החוק בידי הרוב הקואליציוני בכנסת, חזר הדיון בנושא הפרטת בתי הסוהר לבג"צ.

ח"כ חנין, יושב ראש עמית של השדולה לזכויות האדם בכנסת, ברך על הוצאת צו הביניים נגד הפעלת בית הסוהר המופרט, בציינו:

"פעם נוספת מראה בג"צ, שהוא משוכה אחרונה בפני פגיעות קשות ומסוכנות בזכויות אדם. הפרטת בתי סוהר היא צעד קיצוני במיוחד במדיניות ההפרטה. בצעד זה, המדינה מעבירה לגורמים הפועלים למטרות רווח את גרעין הפעילות שלה – שלילת חירותם של בני אדם. הניסיון בעולם מלמד, שהפרטת בתי סוהר היא מתכון בדוק להגדלת מספר האסירים, להידרדרות הנורמות בהתייחסות לאסירים, ולפגיעה בשלום הציבור. רק לאחרונה פורסמו בארה"ב נתונים, המצביעים על הנזק החברתי החמור שגרמו בתי כלא פרטיים".

עיצומים בחברת החשמל למניעת פיטורים

עובדי חברת החשמל עבדו בשבוע שעבר במתכונת שבת בשלושה מחוזות - דן, ירושלים וחיפה. בעקבות עיצומי העובדים, לא בוצעו עבודות שתוכננו, ואילו מרכז השירות 103 של החברה טיפל בפניות חירום בלבד. גם משרדי קבלת קהל של גוש דן, חיפה וירושלים היו סגורים.

עובדים רבים בחברת החשמל, הנוקטים עיצומים חלקיים, קיבלו מכתבי התראה מהנהלת החברה, לפיהם לא יקבלו שכר עבור יום שבו נקטו עיצומים. בתגובה מסר מיקו צרפתי, יו"ר ארגון העובדים, כי להנהלת חברת החשמל אין זכות לשלול שכר מעובדים הנוקטים עיצומים חלקיים.

במכתב ששלח להנהלה, האשים אותה צרפתי בהסלמת הסכסוך, המתמקד בתוכנית השינוי הארגוני "מצפן", אותה החלה ההנהלה ליישם באופן חד-צדדי. צרפתי הודיע, שהעובדים יפסיקו את העיצומים, כאשר ההנהלה תשב עמם למשא-ומתן, בשיתוף נציגי הממשלה.

עובדי בריאות הנפש נגד הפרטה

עובדי מערכת בריאות הנפש נאבקים נגד הפרטת השירות. הם תובעים ממשרד הבריאות לקלוט עובדים של חברות כוח אדם ולתת להם קביעות. העובדים מתנגדים, כמו כן, להעברת 392 עובדי שירותי בריאות הנפש, שהם עובדי המשרד, למעמד של "נותני שירות", ול"השאלתם" לארבע שנים לאגודה לבריאות הציבור. העובדים מתריעים, כי בהמשך ההפרטה, תועבר האחריות לעובדי המוסדות השיקומיים וההוסטלים לאחריות האגודה לבריאות הציבור, תוך הפחתה של 91 תקנים.

מחווה לאמן המתקדם הרולד רובין

ביום ו', 3 באפריל, בשעה 13.00, ייערך במרכז עינב, תל-אביב, אירוע מחווה לצייר ונגן הג'אז הרולד רובין.

במסגרת האירוע ייערכו הופעות של להקות ג'אז, וכן יוקרן בהקרנת בכורה סרטה התיעודי של יסמין קייני "כשלון מופלא, העוקב אחר חייו ופעילותו של הרולד רובין.

מק"י – סניף ת"א

ביום ד', 1 באפריל, בשעה 20.00
בבית הידידות, אחד העם 70, ת"א

השמאל באמריקה הלטינית והמשבר הקפיטליסטי

המרצה: ד"ר **אפרים דוידי**
ששב ממפגש במקסיקו של מפלגות שמאל
ותנועות חברתיות באמריקה הלטינית

הגדה השמאלית

אחד העם 70, ת"א
ביום ב', 30 במרס, בשעה 19.00
פתיחה של התערוכה

ביג ספנדר

על הכסף וסביב לו

האוצרת: **גלית פישר**
התערוכה תוצג עד סוף אפריל

הופיע הספר

"קום התנערה!"

אוסף כתבים של **אליהו (אליושה) גוז'נסקי**, ממנהיגי המפלגה הקומוניסטית בארץ, ושל רשימות של חברים על פעילותו. הספר, בעריכתה של תמר גוז'נסקי, מחלץ מהשכחה פרקים חשובים במערכה המקצועית של מעמד הפועלים ופרק מכונן בפעילותם של הקומוניסטים בארץ.
מחיר מיוחד לקוראי "זו הדרך" — 70 שקל.
להזמנה: 03-5510857 tamaryoram@gmail.com
